

[PROEMIUM]

[1] Quoniam propositio categorica terminum communem seu universalem praecipue diversificat, ut declaratur primo et secundo *Perihermenias* ac etiam primo *Priorum*, ideo de suppositionibus terminorum in propositionibus secundum diversas sententias de universali aliqui diversimode tractaverunt. 5

[2] Sunt autem de universali tres sententiae seu opiniones famosae, duae, scilicet, extremae et una media. Quaedam enim

1 ante quoniam incipiunt suppositiones terminorum magistri vincen-
tiii ferrarii ordinis fratrum praedicatorum quas composuit ilerde existens
magister logicarum anno domini m. trecentesimo septuagesimo primo
add. M : ex suppositionibus sancti et magistri vincen-
tiii ferrarii ordinis praedicatorum in prologo *add.* F : incipiunt suppositiones magistri vin-
centiii ferrarii ordinis praedicatorum compositae in civitate valentiae *add.*
V : suppositiones sancti vincen-
tiii ferrarii ordinis praedicatorum conventus
valentiae *add.* P || 1 quoniam M V Tre : quoniam autem P · categorica M
: categorica secundum P V Tre || 1-6 quoniam propositio ... diversimode
tractaverunt *om.* F || 2 diversificat M : diversificatur P V Tre || 4 propo-
sitionibus M : propositionibus categoricis P V Tre || 8 media F P V Tre :
ratione *lectio valde dubia* M

PROEMI

[1] Atès que la proposició categòrica¹ fa palesa sobretot la diversitat del terme comú o universal,² —com s'exposa en el tractat *De la interpretació*, seccions primera i segona,³ i també en els *Analítics primers*, secció primera—,⁴ alguns autors han tractat diversament de les suposicions dels termes en les proposicions segons les diverses sentències⁵ sobre l'universal.

[2] Com tothom sap, hi ha tres sentències o opinions sobre l'universal: dues d'extremoses i una de mesurada.⁶ L'una és la que accepta

¹ La *propositio categorica* —anomenada també *praedicativa* o *indicativa*, cf. *infra*, 1, § 30— és aquella que, a diferència de la proposició condicional i la disjuntiva, afirma o nega la inherència del predicat en el subjecte. BOECI. *De syllogismo hypothetico*, 1 (PL 64, 833b): «Propositio praedicativa rem quam subiicit praedicatae rei suscipere nomen declarat».

² VICENT FERRER. *Quaestio de unitate universalis*, § 7 (BPhMAC, 1), p. 88: «Est triplex diversitas realis, scilicet, diversitas realis numeralis, specifica et diversitas generis».

³ ARISTÒTIL. *De interpretatione*, 7 (17a 38 – b 3) (Aristoteles latinus II.1-2, p. 44-45): «Quoniam autem rerum haec quidem universalia haec autem singularia [...] necesse autem enuntiari ut existit aliquid aut non, quandoque quidem universalium, quandoque autem singularium»; cf. 14 (24a 4-8).

⁴ ARISTÒTIL. *Analytica priora*, 1 (24a 16-17) (Aristoteles latinus III.1-4, p. 5): «Propositio igitur est oratio affirmativa vel negativa (λόγος καταφατικός ἢ ἀποφατικός) alicuius de aliquo; haec autem aut universalis aut particularis aut indefinita».

⁵ Etimològicament una *sententia* és l'experiència intel·lectual que resulta de sentir la realitat; és, doncs, una manera de sentir i de veure el món; TOMÀS D'AQUINO. *Summa theologiae*, I, q. 54, a. 5, ad 1: «Cum sensus certam apprehensionem habeat de proprio sensibili, est in uso loquentium ut etiam secundum certam apprehensionem intellectus aliquid sentire dicamur. Unde etiam sententia nominatur». En el llenguatge filosòfic, *sententia* traduï *δόξα*; cf. CICERÓ. *De natura deorum*, 1.30 (85) (FBM 254, 92).

⁶ Aquesta afirmació no reflecteix la situació històrica. Sabem que a la segona meitat del segle XIV hi havia dos grans corrents enfrontats, la *via antiqua* i

opinio est quae simpliciter concedit esse universale reale; alia est, quae nullo modo concedit nec credit esse universale reale; immo etiam ponit quod universale non distinguitur realiter contra nihil. Sed praeter has duas opiniones extremas est una sententia media, quae iam non meretur dici opinio sed sententia et veritas, cum sit veritatis scientia illustrata, auctoritatis sententia approbata, ut medietatis sententia roborata. Quaedam ponit universale aliquo modo reale esse, et aliquo modo non, sed sumitur intentionale. 5

[3] Et hanc ponit Aristoteles in fine *Secundi Posteriorum*, ubi dicit quod universale est unum in multis et unum praeter multa. Et in hoc tangit duplex esse ipsius. Nam secundum quod est unum in multis, est una res vera et realis, quae tamen non est actu una nec universalis sed solum potentia; secundum enim quod est unum praeter multa, est intentio, quae complet actualitatem ipsius universalis. 15

[4] Quod sic de homine declaratur, ipsa enim natura humana, quae in pluribus est per materiam individuata, ut sic non est universalis, nec una nec per consequens praedicabilis.

1 opinio est F P V Tre : opinio M · reale M : reale etiam omni actu intellectus remoto F P V Tre || 2 est quae P V Tre : est opinio quae F : est quando M · concedit nec credit M P V Tre : concedit F || 4 praeter M : inter F P V Tre · opiniones extremas M P V Tre : opiniones F || 5 sententia M P V Tre : opiniones F || 7 approbata ut medietatis sententia M : approbata sententia F : approbata et medietatis V Tre : approbata et sententia P || 8 reale esse M P Tre : reale F || 7-9 quaedam ponit ... sumitur intentionale M Tre : haec quidam ponit aliquo modo intentionale F P : *om.* V || 10 et hanc M Tre : hanc quidam F : haec quidem P V · secundi posteriorum M P Tre : primi posteriorum F : secundi posteriorum terminorum V || 11 multis et unum praeter *in marg.* F || 12 tangit M V Tre : tangitur F P || 13 est una res vera M : est vera res F P V Tre || 14 est M : est in F P V Tre || 15 enim M : vero P V Tre

del tot que l'universal és real; l'altra és la que no accepta ni admet de cap manera que l'universal sigui real, talment que fins i tot sosté que l'universal s'identifica amb el no-res. Però a més d'aquestes dues sentències extremoses hi ha una sentència mesurada que no hem de considerar una opinió sinó una sentència veritable per tal com és avalada per la ciència de la veritat i és aprovada per una sentència que gaudeix d'autoritat talment que resta corroborada com la sentència de la mesura. Certament, sosté que en certa manera l'universal és real i en certa manera no ho és, ans és comprès intencionalment.⁷

[3] Aristòtil sosté aquesta sentència a la fi del llibre segon dels *Analítics segons*, on diu que l'universal és u en moltes coses i u al marge de moltes coses,⁸ amb la qual cosa remet a la duplicitat del seu ésser.⁹ En efecte, en la mesura que és u en molts és quelcom veritable i real, si bé no és res que sigui u i universal en acte, ans tan sols ho és en potència; però en la mesura que és u al marge de moltes coses és una intenció que completa l'actualitat del mateix universal.

[4] Això es fa palès en l'home, ja que la natura humana, individualitzada en molts per la matèria, com a tal no és cap universal ni és una ni és cap dels predicables.¹⁰ Tanmateix, aquesta mateixa

---

la *via moderna*, tots dos amb múltiples variants. El tomisme defensat per Vicent Ferrer és una de les diverses versions del realisme propi de la *via antiqua*.

⁷ La *intentio* és alhora la «forma» (λόγος) pròpia d'un ens (*intentio rei*) i la «fórmula» amb què la ment comprèn aquest ens i el defineix (*intentio mentis*); TOMÀS D'AQUINO. *Summa contra gentes*, 1.53, § 3: «Intellectus, per speciem rei formatus, intelligendo format in seipso quandam intentionem rei intellectae, quae est ratio ipsius, quam significat definitio». L'admissió d'un ésser *intentionale* —distint de l'*esse naturale* i de l'*esse rationis*, cf. *infra* 6, § 4 i 31— era doctrina escolàstica comuna; cf. GUILLEM ALNWICK. *Quaestiones disputatae de esse intelligibili* (ed. Ledoux). Quaracchi: Typographia Collegii S. Bonaventurae, 1937, p. 6: «Esse intentionale est illud quod convenit rei ut habet esse representativae sive esse representatum in aliquo alio ente reali».

⁸ ARISTÒTIL. *Analytica posteriora*, 2.19 (100a 7) (Aristoteles latinus IV.1-4, p. 280): «Universale quidem est forma una procedens ex formis multis» (τοῦ καθόλου [...] τοῦ ἐνὸς παρὰ τὰ πολλὰ). Cf. VICENT FERRER. *Quaestio*, § 1. (Cit. nota 2), p. 85: «Universale dicit naturam habentem unitatem de multis et praeter multa».

⁹ Cf. VICENT FERRER. *Quaestio*, § 75. (Cit. nota 2), p. 134, on s'explica en quin sentit «universale potest accipi dupliciter».

¹⁰ Els *predicabilia* són les cinc classes universals (*quinque voces*) —*genus*, *species*, *differentia*, *proprium*, *accidens*— que poden ésser predicades de nom-

Ipsa tamen eadem, quia natura per actionem intellectus ipsam depurantis et expoliantis a conditionibus individuantes efficitur actu una universalis, et de pluribus praedicatur. Et haec talis natura significatur per istum terminum *homo*.

[5] Unde ex hoc patet quod circumscripto omni actu intellectus non est aliqua actualis veritas praeter individui veritatem. Nec etiam est dare universale actu, sed solum potentia, ut est dictum. Patet etiam quod si quaeratur an universale sit res vel intentio, idem modus respondendi debet servari ac si quaeratur utrum album sit substantia vel accidens. Cum enim album sit concretum exponitur seu describitur sic: album est res habens albedinem. Quantum ergo ad hoc quod dicitur *res*, est substantia seu subiectum; quantum ad hoc vero quod dicitur *albedinem*, accidens. Ita quod quantum ad id quod connotat vel materialiter importat, est substantia; quantum ad hoc vero quod significat seu formaliter importat, est accidens. Similiter suo modo est dicendum de universali. Universale enim est res habens universalitatem, et quantum ad id quod dicitur *res*, est unum ens et reale; quantum ad id vero quod dicitur *universalitatem*, est intentio mera.

1-2 per actionem intellectus ipsam depurantis M : per actionem intellectus depurantis F : per ipsam actionem intellectus depurantis P V Tre || 2 expoliantis F P V Tre : etc pluralitatis M · conditionibus individuantes M : conditionibus media efficitur F P : conditionibus V Tre || 3 una M : una et F P V Tre || 4 significatur M P V Tre : significari F || 5 quod F P V Tre : quod a M || 6-7 actualis veritas praeter individui veritatem M : actualis unitas praeter individui unitatem F P V Tre || 8 sit M V Tre : fit P : *lectio valde dubia* F || 9 *post* vel *add. sed eras.* potentia P · servari F V Tre : sed natura M : *om.* P || 12 res F M V Tre : terminus P || 13 seu M P V Tre : sive F || 14 albedinem M: albedinem est F P V Tre || 15 vel M : seu F P V Tre || 16 ad hoc vero quod M : vero ad hoc quid V Tre : vero ad id quod F P || 17 suo modo *eras.* F || 19 est unum ens et M : est ens V Tre : est verum ens F P

natura, una vegada l'intel·lecte l'ha depurada i l'ha extreta de les condicions que individualitzen, esdevé en acte una natura universal que prediquem de molts. El terme *homo* significa aquesta natura.

[5] Per consegüent, es fa palès que, exclòs qualsevol acte de l'intel·lecte, no hi ha cap veritat actual, llevat de la veritat de l'individu. Tampoc no es pot donar l'universal en acte, sinó tan sols en potència, com hom ha dit.¹¹ També és evident que, mai que ningú demanés si l'universal és una cosa real o una intenció, caldria respondre-li el mateix que diem a qui ens demana si el blanc és una substància o un accident. Com que el blanc és quelcom de concret, ho hem d'entendre i descriure de la manera següent: el blanc és quelcom que posseeix blancor. En la mesura que diem *quelcom*, parlem d'una substància o d'un subjecte; en la mesura que diem *blancor*, parlem d'un accident. Per tant, en quant és quelcom que materialment connota o implica res, és una substància; en quant és quelcom que formalment significa o implica res, és un accident.¹² Això mateix ho hem d'aplicar degudament a l'universal. Certament, l'universal és quelcom que posseeix universalitat. En la mesura que diem *quelcom*, parlem d'un ens veritable i real; en la mesura que diem *universalitat*, parlem, d'una mera intenció. Així doncs,

---

brosos ens; PERE HISPÀ. *Tractatus*, 2 § 1 (ed. De Rijk). Assen: Van Gorcum, 1972, p. 17: «Dicitur predicabile, quod de pluribus praedicatur».

¹¹ JOAN DUNS ESCOT. *Ordinatio*, I, lib. 1, dist. 3, q. 1 (ed. Balic). Ciutat del Vaticà: Typis Poliglottis Vaticanis, 1954, p. 218: «Ponitur intellectum agentem facere de non-universali universale vel de intellectu in potentia intellectum in actu, sicut dicunt auctoritates Philosophi et Commentatoris». Cf. ARISTÒTIL. *De anima*, 3.5 (430a 14-17) (FBM 409, 154); AVERROIS. *In Aristotelis De anima*, 3.18 (ed. Crawford). Corpus Commentariorum Averrois in Aristotelem Versionum Latinorum, 6/1. Cambridge. Mass.: The Mediaeval Academy of America, 1953, p. 437-440.

¹² *Connotare* és la funció pròpia dels noms que tenen significats diversos; cf. GUILLEM D'OCKHAM. *Summa logicae*, 1.10 (OPh 1, 36): «Nomen connotativum est ille quod significat aliud primario et aliquo secundario». En aquest sentit, són *nomina secundae intentionis*, això és, adjectius que qualifiquen diversament els *nomina primae intentionis*, això és, els subjectes o substàncies; Cf. JOAN BURIDAN. *In libros Posteriorum Analyticorum*, 1.20 (ed. Hubien) <http://www.logicmuseum.com/wiki/Authors/Buridan>: «Substantiae praeter illud pro quo supponunt non connotant aliud, sed accidentia praeter illud pro quo supponunt connotant dispositionem illi adiacentem».

Ita etiam quod quantum ad id quod iste terminus *universale* materialiter connotat, est vera res; quantum ad id vero quod formaliter significat, est intentio mera.

[6] Haec sententia est gloriosi doctoris sancti Thomae, qui dicit quod universale materialiter est res, formaliter vero est intentio. Haec etiam est reverendi fratris Alberti; similiter et magistri Hervei, Boethii, et Avicennae et Commentatoris et generaliter omnium eorum qui veritatem sententiam sunt professi. 5

[7] Quia ergo secundum primam opinionem extremam de universali tractavit de suppositionibus dicens Gualterius; secundum vero aliam opinionem similiter extremam tractavit de eisdem frater Guilelmus Ockham et sui sequaces; ideo secundum veram sententiam et mediam de universali multo magis etiam pro suppositionibus huiusmodi pertractandum. 10 15

[8] Verumtamen non est meae intentionis aliqua in hoc temerarie improbare, quia nec ad hoc sufficio, sed tantummodo propono secundum sententiam supradicti sancti doctoris de suppositionibus pertractare ex eius dictis, ut potero propositum assumendo, procedens ergo secundum hanc sententiam veram tractare de suppositionibus terminorum. 20

1-3 ita etiam ... est intentio mera *om.* F P || 5 vero est M : vero V Tre : vero F P || 6 fratris M : fratris magistri *m. rec.* F M P Tre · similiter M V Tre : *om.* F : sententia P || 7 boethii et M : boethii F P V Tre || 8 veritatem M V Tre : veritatis F P || 9 *hic finit textus* F || 10 quia P V Tre : quaeritur M || 11 dicens M P Tre : dictis V || 13 eisdem M P : eisdem idem V Tre || 14 secundum veram P V Tre : secundum M || 15 etiam pro M : et de *m. rec.* P V Tre || 18 supradicti sancti M Tre : praedicti P V || 19 suppositionibus M Tre : propositis P V

el terme universal, en la mesura que materialment connota res, fa referència a una veritable realitat; però en la mesura que formalment significa res, és mera intenció.

[6] Aquesta és la sentència del gloriós doctor sant Tomàs, segons el qual l'universal materialment és quelcom de real, i formalment és una intenció.¹³ Aquesta és també la sentència del reverend germà Albert,¹⁴ i la de Mestre Herveu,¹⁵ de Boeci,¹⁶ d'Avicenna¹⁷ com també la d'Averrois¹⁸ i, en general, la de tots els qui han ensenyat la sentència veritable.

[7] Per tant, atès que d'una banda Gualter Burley¹⁹ tractà de les suposicions segons la primera opinió extremosa de l'universal, i que d'altra banda fra Guillem d'Ockham i els seus seguidors tractaren de les suposicions segons una altra opinió igualment extremosa, caldrà que nosaltres tractem més rigorosament de les suposicions segons la sentència veritable i mesurada sobre l'universal.

[8] Això no obstant, el meu propòsit en aquest debat no és pas de rebatre res temeràriament, perquè no tinc prou competència; no em proposo res més que tractar de les suposicions segons la sentència de l'esmentat sant Doctor, fent servir en la cerca,²⁰ sempre que pugui, les seves mateixes paraules. Així, seguint aquesta sentència veritable, podré tractar de les suposicions dels termes.

¹³ Una *intentio* és un contingut intel·lectual; TOMÀS D'AQUINO. *In libros de anima*, II, lect. 12, § 6: «Natura, cui advenit intentio universalitatis —puta natura hominis— habet duplex esse: unum quidem materiale, secundum quod est in materia naturali; aliud autem immateriale, secundum quod est in intellectu».

¹⁴ ALBERT EL GRAN. *De praedicabilibus*, 2.3 (ed. Borget) Opera omnia, 1. París: Vivès, 1890, p. 24-26.

¹⁵ MESTRE HERVEU. *De secundis intentionibus*, q. 2, art. 1-6 (ed. Doyle). Dins HERVAEUS NATALIS. *On Second Intentions*. Medieval Philosophical Texts in Translation, 44. Milwaukee: Marquette University Press, 2008, p. 366-413.

¹⁶ BOECI. *In Isagogen Porphyrii commenta* (ed. Brandt). CSEL, 48. Viena: Tempsky, 1906, p. 161-167.

¹⁷ AVICENNA. *Liber de philosophia prima sive de scientia divina*, 5.1-2 (ed. Van Riet) Avicenna Latinus. Lovaina – Leiden: Peeters-Brill, 1980, p. 227-245.

¹⁸ AVERROIS. *In De anima*, 3.6. (Cit. nota 11). Corpus Commentariorum Averrois in Aristotelem. Versionum Latinorum, 6/1. Cambridge. Mass.: The Mediaeval Academy of America, 1953, p. 415-417.

¹⁹ GUALTER BURLEY. *De puritate artis logicae. Tractatus longior*, 1.1-6 (ed. Boehner). Lovaina – Paderborn: Nauwelaerts-Schöningh, 1955, p. 1-47.

²⁰ «Cerca» tradueix *propositum* cf. *infra*, 4, § 8.

[9] Tractatus iste continebit decem capitula. In primo capitulo quod suppositio non est acceptio seu usus termini. In secundo ostendetur quid sit proprie suppositio. In tertio ostendetur suppositionis divisio generalis. In quarto videbitur de prima specie suppositionis, scilicet, de naturali. In quinto, 5
 de personali. In sexto, de simplici. In septimo, de suppositio- 1v b
 ne discreta. In octavo, de suppositione relativa. In nono, de
 suppositione impropria. In decimo de suppositione impropria
 enim ideo ostendetur quae fallaciae committuntur ex variatio-
 ne suppositionum. 10

2 capitulo M : capitulo ostendetur P V Tre || 4 ostendetur M : videbitur
 P V Tre || 7 discreta M : discreta et materiali P V Tre · discreta in M Tre :
 discreta P V || 8 impropria M P Tre : propria V || 9 decimo de suppositio-
 ne impropria enim ideo M : decimo et ultimo P V Tre

[9] Aquest tractat contindrà deu capítols. En el primer, establim que la suposició no és l'accepció o l'ús d'un terme. En el segon, definirem què és pròpiament la suposició. En el tercer, exposarem com es divideix en general la suposició. En el quart, tractarem de la primera mena de suposició: la natural. En el cinquè, tractarem de la suposició personal. En el sisè, de la suposició simple. En el setè, tractarem de la suposició discreta i de la suposició material. En el vuitè, tractarem de la suposició relativa. En el novè, tractarem de la suposició impròpia. En el desè i últim farem veure quines fal·làcies cometem quan canviem les suposicions.

[I. SUPPOSITIO NON EST ACCEPTIO TERMINI]

[1] In primo ergo sciendum est quod suppositio communiter sic definitur: suppositio est acceptio seu usus termini. Attamen si proprie loquimur non tamen dicitur quod suppositio sit acceptio, quod tripliciter declaratur.

[1. *Suppositio convenit termino solum active*]

[2] Primo, nam suppositio convenit termino solum active. 5
Dicimus enim quod terminus supponit et non dicimus quod supponatur. Acceptio vero convenit ei solum passive, quia dicimus quod terminus accipitur et non quod terminus accipiat. Ergo suppositio non debet dici acceptio eius.

1 primo M : primis P Tre || 2 termini M : termini etc P V Tre || 3 loquimur non tamen M : videtur non bene V Tre : loquimur non bene P || 5 tripliciter M P Tre : tibi V || 6 quod M : quod terminus P V Tre || 7 vero M Tre : enim P V || 8 et non M : non P V Tre || 9 suppositio M : suppositio termini P V Tre · debet dici M P Tre : dicitur V

I. LA SUPOSICIÓ NO ÉS L'ACCEPCIÓ D'UN TERME

[1] Abans de res, hem de saber que generalment definim així la suposició: la suposició és l'accepció o l'ús d'un terme.¹ Això no obstant, si volem parlar amb propietat no hem de dir que la suposició és una accepció. Ho fem veure amb tres arguments.

1. *La suposició només activament convé al terme*

[2] El primer argument parteix del fet que la suposició només activament convé al terme. Car diem que el terme *suposa* i no diem pas que el terme *és suposat*. L'accepció, en canvi, només passivament convé al terme perquè diem que el terme *és pres en una accepció*, i no pas que el terme *pren una accepció*.² Per tant, no hem de dir que la suposició sigui l'accepció del terme.

¹ ALBERT DE SAXÒNIA. *Quaestiones circa logicam*, 13 (ed. Fitzgerald). Leiden: Brill, 2002, p. 200: «Suppositio est acceptio seu usus termini categorematici qua accipitur pro aliquo in propositione». En definir la *suppositio*, Guillem de Sherwood, Pere Hispà, Gualter Burley, Joan Buridan i Marsili d'Inghen usen el terme *acceptio* però no expliciten que sigui sinònim d'*usus*; en canvi, Lambert d'Auxerre i Guillem d'Ockham la defineixen sense emprar el terme *acceptio* ni el terme *usus*.

² En gramàtica, l'*acceptio terminis* és simplement el significat en què hom pren un mot o l'expressió amb què hom creu haver comprès una cosa; cf. TOMÀS D'AQUINO. *Summa theologiae*, I, q. 83, a. 4, c.: «Intelligere importat simplicem acceptionem alicuius res»; GUALTER BURLEY. *De puritate artis logicae. Tractatus longior*, 1.2 (ed. Boehner). Lovaina – Paderborn: Nauwelaerts-Schöningh, 1955, p. 52-53. Però, en el vocabulari lògic, té també un significat més precís: el referent d'un terme a allò que aquest terme suposa; cf. RICARD DE CAMPSALL. *Quaestiones super Librum analecticorum*, q. 11, § 36 (ed. Synan). Toronto: Institut of Mediaeval Studies, 1968, p. 187: «Acceptio nihil aliud est nisi comparatio termini ad sua supposita». Vicent Ferrer no té en compte aquesta precisió lògica i dona a l'*acceptio* un significat purament passiu: «ésser pres en un determinat sentit».

[3] Confirmatur quia impossibile est actionem esse passionem in quantum talem, et ideo non poterit concedi suppositionem esse acceptionem termini seu subiecti. Similiter enim patet quod non poterit dici usus termini propter idem.

[4] Huic aliquis forte diceret quod suppositio realiter est passio et similiter supponere importat realiter passionem, quamvis moraliter seu vocaliter significet actionem, cum sit verbum activum, sicut in suo simili declaratur. Recipere enim, quod pertinet ad potentias animae speciem apprehendentes, realiter passionem importat, sed secundum modum significandi significet actionem. 5

[5] Et ideo non est inconveniens quod suppositio dicatur acceptio et supponere sicut accipi, sicut recipere est etiam informari. Dicimus enim quando potentia recipit speciem ab obiecto quod ipsa potentia specie informatur. Similiter etiam potest dici, quando terminus supponit, quod accipitur ab intel- 2r a
15

1 impossibile est M V Tre : impossibile P || 3 acceptionem termini M P Tre : termini V · similiter enim M : similiter P V Tre || 5 aliquis forte diceret M : forte dicetur P Tre || 7 moraliter M : modaliter P V Tre || 8 recipere M P Tre : recipit V || 9 apprehendentes M P : apprehendens V Tre || 13 sicut M : sit P V Tre · etiam P V Tre : etiam in inferio M

[3] Ho confirma el fet d'ésser impossible que l'acció sigui una passió com a tal, raó per la qual no podem admetre que la suposició sigui l'accepció d'un terme o del subjecte. Semblantment, per la mateixa raó tampoc no podem dir que sigui l'ús del terme.

[4] Algú podria dir que la suposició és realment una passió,³ i que, semblantment, *suposar* implica realment una passió, malgrat que voluntàriament⁴ o verbalment signifiqui realitzar una acció, per tal com és un verb actiu, com ho són els verbs similars. En efecte, *rebre* —que és propi de les potències de l'ànima copsadores de les espècies—,⁵ implica realment una passió, encara que segons el mode de significar signifiqui una acció.⁶

[5] Per tant, res no impedeix de dir que la suposició sigui una accepció ni res no impedeix de dir que suposar sigui el mateix que «ésser pres en una accepció», tal com rebre és «ésser informat». Diem, doncs, que quan la potència rep l'espècie de l'objecte, la mateixa potència és informada per l'espècie. Semblantment, també podem dir que, en suposar, el terme és pres per l'intel·lecte, de tal manera que el mateix suposar sigui «ésser pres en un sentit», com

³ La suposició és una *passio* en la mesura que és una acció per la qual el subjecte esdevé receptiu (*patiens*) d'allò amb què l'afecta l'objecte conegut. Cf. ARISTÒTIL. *De interpretatione*, 1 (16a 3-4): (Aristoteles latinus II.1-2, p. 5): «Sunt ergo quae sunt in voce earum quae sunt in anima passionum notae» (ἔστι μὲν τὰ ἐν τῇ φωνῇ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων σύμβολα); TOMÀS D'AQUINO. *In libros Peribermeneias*, 1, lect.2, § 5: «Oportet passiones animae hic intelligere intellectus conceptiones, quas nomina et verba et orationes significant immediate».

⁴ L'adverbi *moraliter* —explícitament o implícitament contraposat a *physice* o *naturaliter*— designa l'activitat voluntària; cf. TOMÀS D'AQUINO. *Summa theologiae*, I-II, q. 88, a. 4, c.: «Non dicitur unus actus moraliter, si voluntas mutetur, quamvis etiam actio secundum natura sit continua». Cal desestimar, doncs, la variant *modaliter* només documentada en contextos de lògica modal; cf. PERE ABELARD. *Dialectica*, 2.2, § «De modalibus» (ed. De Rijk). Assen: Van Gorcum, 1956, p. 193: «Modales debent enuntiare modaliter, idest cum determinatione».

⁵ Les *species* —*sensibiles* o *intelligibiles*— són les representacions mentals amb què el psiquisme obté quelcom que és una *similitudo* o un referent de l'objecte extramental conegut; cf. *infra*, 3 § 14.

⁶ Tal com feien els teòrics modistes, Vicent Ferrer distingeix entre allò que és gramatical (*modus dicendi*) i allò que és ontològic (*modus essendi*): el verb *recipere* és actiu segons el *modus dicendi*, però passiu segons el *modus essendi*.

lectu ita quod ipsum supponere sit accipi, ut est dictum. Sed haec responsio cito ostenditur non valere.

[6] Nam hoc verbum *suppono*, cum sit compositum de *sub* et *pono*, necesse est quod retineat significationem sui simplicis, maxime cum componentia remaneant in eo integra et perfecta. Modo hoc verbum *pono* non importat passionem sed magis veram actionem, ut de se satis est manifestum. Ideo similiter hoc verbum *suppono* veram actionem per modum sui simplicis importabit. Et per consequens *supponere* non est accipi nec suppositio acceptio poterit dici.

[7] Hoc etiam ostenditur sic. Quando enim aliqua duo verba realiter eundem actum important, illud quod realiter terminat actum realem unius etiam potest realiter terminare actum alterius. Hoc tenet quoniam ex quo idem actus realiter importatur per illa duo ab eodem actus ille esse potest et terminari. Et etiam in exemplo patet inducto, nam ex quo idem actus realiter importatur per *recipere* et *informari* saltem in potentiis animae, ut est dictum. Ideo, sicut bene dicitur, potentia recipit speciem. Bene etiam dicitur quod potentia animae ipsa specie informatur, ita quod actus receptionis et informa-

2 cito ostenditur non M Tre : cito est dictum non P : ostenditur non V
 || 6 importat M : importat realiter P V Tre || 7-8 ut de se satis est manifestum ideo similiter hoc verbum suppono veram actionem M Tre : om. P V || 11 etiam M : etiam idem P V Tre || 13 terminat P V Tre : terminant M · etiam M V Tre : et P · potest realiter M P Tre : potest V || 16 et M V Tre : ut P || 19 dicitur quod M : dicitur P V Tre

ja ha estat dit. Però de seguida farem veure que aquesta resposta és inadmissible.

[6] En efecte, cal que la paraula *suposo* —essent composta de *sub* i *poso*— mantingui el significat dels seus elements simples, sobretot si volem que allò de què es compon resti íntegre i perfecte. Doncs bé, la paraula *poso* no comporta passió, ans comporta una veritable acció, com és prou evident. Semblantment, la paraula *suposo*, comportarà la veritable acció que li aportaran els seus elements simples. Per tant, *suposar* no és «ésser pres en un sentit» ni podem dir que la suposició sigui una accepció. Ho demostrem de la manera següent.

[7] Quan dues paraules designen⁷ realment un mateix acte, allò que realment delimita⁸ l'acte real designat per una paraula pot delimitar també l'acte designat per l'altra paraula. Això és així perquè, si hi ha realment un mateix acte designat per les dues paraules, l'acte pot existir i el podem delimitar.⁹ Això es fa igualment palès en l'exemple adduït, car els verbs *rebre* i *ésser informat* designen realment un mateix acte, almenys en les potències de l'ànima, com ja ha estat dit. Per tant, amb raó diem que «la potència rep l'espècie»,¹⁰ com també diem amb raó que «la potència de l'ànima és informada per la mateixa espècie», de manera que l'acte de recepció i d'infor-

⁷ En el llatí escolàstic el camp semàntic del verb *importare* és molt ampli; abasta: «incloure», «significar», «designar»; cf. TOMÀS D'AQUINO. *Summa theologiae*, I, q. 5, a. 4, obi. 1: «Pulchrum importat rationem causae finalis»; GUILLEM D'OCKHAM. *Summa logicae*, 1.20 (OPH 1, 68): «Importare seu significare».

⁸ «Delimitar» tradueix *terminare*. Els lògics medievals eren conscients que els «termes» lingüístics delimiten (*definiunt*) o determinen (*terminant*) l'abast significatiu dels conceptes. Cf. *Dialectica monacensis*, 6. Dins *Logica modernorum* (ed. Rijk). Assen: Van Gorcum, 1967, vol. 2/2, p. 606: «Dicitur terminus a terminando sive finiendo; est enim idem terminare quod finire». Cal recordar que un *terminus finitus* és un terme ben definit; cf. PERE HISPÀ. *Tractatus*, 1, § 5 (ed. De Rijk). Assen: Van Gorcum, 1972, p. 17.

⁹ El text sembla argumentar que dues paraules que remeten (*important*) a una mateixa realitat (*idem actus*) poden també definir o delimitar (*terminare*) l'ésser (*ille esse*) d'aquesta realitat.

¹⁰ TOMÀS D'AQUINO. *Summa theologiae*, I-II, q. 18, a. 6, c.: «Sicut actus exterior accipit speciem ab objecto, circa quod est, ita actus interior voluntatis accipit speciem a fine, sicut a proprio objecto».

tionis, cum sit unius et idem, per idem, sciliter, per speciem formaliter terminetur.

[8] Et tamen non est similiter in proposito, nam actus importatus per hoc quod dico *supponere* et actus importatus per hoc quod dico *accipi* non terminatur ad idem. Actus enim importatus per *supponere* terminatur ad significatum termini vel aliquid huiusmodi. Actus importatus per *recipi* non videtur; unde ex hoc recte dicimus quod terminus supponit suum significatum vel aliquid tale, et tamen non dicit quod terminus accipiatur a suo significato. Ideo responsio illa non est vera nec exemplum inductum aliquid concludebat. Sed forte aliter etiam diceretur ad principale nam intellectus supponit terminum in propositione ut terminus inde supponat, ita quod est duplex suppositio.

[9] Una est intellectus qua terminus supponitur et intellectus supponit, et haec est acceptio termini, nam terminum supponi ab intellectu non est nisi ipsum in propositione accipi pro aliquo ab eodem. Et de hac suppositione intelligitur illa definitio seu descriptio suppositionis, quando dicitur suppositio est acceptio seu usus termini etc.

[10] Suppositio est ipsius termini ab intellectu in propositione iam suppositi et accepti, qui quidem terminus supponit et non supponitur. Et haec suppositio non est acceptio termini sed principaliter causatur ab ipsa, et primo dicta descriptio non datur de ista. Sed haec responsio nimis est insufficiens; licet aliquid sit apprens.

1 unius M V Tre : unus P || 2 formaliter terminetur M P Tre : terminetur formaliter V || 4 dico M Tre : est P V || 5 hoc dico M : hoc quod dicitur V : hoc quod dico P Tre || 7 recipi M P *a.corr.* V : accipi *p.corr.* V Tre || 7-8 videtur unde M : videtur P V Tre || 9 dicit M : dicimus P V Tre || 11 sed M Tre : si P V || 12-13 supponit terminus M : sumit terminum P V Tre || 14 suppositio M V Tre *p.corr.* P : propositio *a.corr.* P || 19 seu M : sive P V Tre || 20 seu M P Tre : vel V || 22 suppositi M P Tre : supponere *p.corr.* V : supponit *a.corr.* V || 23 et M P Tre : etiam V · et M Tre : etiam P V || 24 et M P : etiam V Tre

mació —essent d'una sola realitat i idèntic— és delimitat per aquest mateix acte, és a dir, per l'espècie.¹¹

[8] Això no obstant, en el nostre cas no succeeix el mateix, perquè l'acte designat pel verb *suposar* i l'acte que designa quan diem *ésser pres en un sentit*, no delimiten el mateix. L'acte designat per *suposar* delimita el significat del terme, o alguna cosa semblant. En canvi, sembla que no ho fa pas l'acte designat per *ésser pres en un sentit*. Per aquest motiu, diem amb raó que un terme suposa el seu significat,¹² o alguna cosa semblant, però no diem pas que el terme sigui pres en el sentit del seu significat. Per tant, la rèplica no és veritable ni concloent l'exemple adduït. Però, en contra de l'argument principal, algú podria dir encara que l'intel·lecte fa que el terme suposi en la proposició a fi que el terme hi suposi, de manera que hi hauria una doble suposició.

[9] L'una és la que es dóna en la intel·lecció¹³ per la qual el terme és suposat i la intel·lecció suposa. Aquesta suposició seria l'accepció del terme, ja que consistiria en el fet que la intel·lecció en la suposició faria que el terme suposés per quelcom de diferent. Caldria entendre que aquesta suposició equivaldria a aquella definició o descripció de la suposició, que diu que la suposició és l'accepció o ús d'un terme, etc.

[10] L'altra suposició és la del mateix terme —suposat i acceptat per la intel·lecció en la proposició— el qual efectivament suposa i no és suposat. Aquesta suposició no és l'accepció d'un terme, ans és causada principalment per la mateixa suposició, i llavors aquesta descripció donada abans no es verifica en ella. Tanmateix, aquesta explicació és del tot insuficient, malgrat les aparences.

¹¹ TOMÀS D'AQUINO. *Summa theologiae*, I, q. 14, a. 2, c.: «Ex hoc aliquid in actu sentimus vel intelligimus, quod intellectus noster vel sensus informatur in actu per speciem sensibilis vel intelligibilis».

¹² Sobre l'expressió «supponere suum significatum», Cf. *infra*, 3, § 6.

¹³ L'*intellectus* no és ací una de les *potentiae animae* —cf. *infra*, 8 § 31—, ans —igual que *infra*, § 11-12, 14, 16 i 23; 5, § 45; 6 § 6— és la *conceptio intellectus*, això és, la intel·lecció que confereix sentit a un terme (*acceptio termini*). Cf. TOMÀS D'AQUINO. *De veritate*, q. 4, a. 2, c.: «Verbum intellectus in nobis duo habet de sua ratione; scilicet quod est intellectum, et quod est ab alio expressum».

[11] Primo, quia hic loquimur de suppositione quae proprietas est subiecti. Suppositio vero qua intellectus supponit et terminus supponitur non est proprietas subiecti sed potius intellectus.

[12] Secundo, nam species suppositionis hic intentae non diversificatur secundum suppositionem qua intellectus supponit et terminus supponitur sed magis secundum illam qua terminus ipse supponit. Dicitur enim suppositio simplex vel personalis vel quaelibet alia, quando terminus supponit sic vel sic ut communiter assentitur. 5 10

[13] Tertio, nam per eundem modum appellatio competit praedicato et suppositio ipsi subiecto; modo non bene dicitur quod praedicatum appellatur sed magis quod praedicatum appellat loquendo de appellatione quae est proprietas praedicati. Ita non est verum quod subiectum supponatur, sed magis quod subiectum supponit, loquendo de suppositione quae pro nunc proponitur pertractari. Unde patet quod praedicta responsio non valebat. 15

5 hic M P Tre : dici V || 13 appellatur *codd.* : appellatur secundum appellationem qua intellectus appellat et terminus appellatur *add.* Tre · magis quod M Tre : quod magis P V || 16 supponit M P Tre : supponat V || 17 nunc M V Tre : nunc sicut *fort.* P

[11] Primerament, perquè aquí parlem de la suposició que és una propietat del subjecte.¹⁴ Però una suposició per la qual la intel·lecció suposa i el terme és suposat no és cap propietat del subjecte, ans més aviat ho és de la intel·lecció.

[12] En segon lloc, perquè la mena de suposició que aquí tenim en compte no es diversifica segons la suposició per la qual la intel·lecció suposa i el terme és suposat, sinó més aviat per aquella per la qual el mateix terme suposa. Parlem, doncs, de suposició simple, de suposició personal, o de qualsevol altra mena, quan el terme suposa d'una manera o d'una altra, segons l'opinió comuna.

[13] En tercer lloc, perquè de la mateixa manera que l'apel·lació¹⁵ és una propietat del predicat, la suposició ho és del subjecte. Per tant, no és correcte dir que el predicat és apel·lat, ans més aviat hem de dir que el predicat apel·la, entenent que l'apel·lació és una propietat del predicat. Així, no és veritat que el subjecte sigui suposat, ans ho és més aviat que el subjecte suposa, si ens atenem a la suposició de la qual ara volem tractar. És evident, doncs, que la rèplica esmentada no era vàlida.

¹⁴ Els lògics de la *via realium* només admetien la suposició del subjecte; ROGER BACON. *Summulae dialectices*, 2.2 § 511-513 (ed. De Libera) *Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Âge*, 53 (1986) 277: «Videtur quod suppositio sit solum ipsius subiecti, cum solum subiectum reddit suppositum verbo, quod est concedendum, proprie loquendo. Sicut enim suppositio est subiecti et suppositi proprietas, sic appositio praedicati et apposit»; GUALTER BURLEY. *De puritate artis logicae. Tractatus longior*, 1.2 (ed. Boehner). Lovaina – Paderborn: Nauwelaerts-Schöningh, 1955, p. 48: «Sicut suppositio stricte dicta est proprietat subiecti [...], ita appellatio est proprietat praedicati». En canvi, els lògics de la *via nominalium* tendien a admetre tant la suposició del subjecte com la del predicat, cf. GUILLEM D'OCKHAM. *Summa logicae*, 1.63 (OPh 1, 193): «Tam subiectum quam praedicatum supponit»; Cf. JOAN BURIDAN. *Summulae de suppositionibus*, 4.1.1 (ed. Van der Lecq). Nimega: Ingenium, 1998, p. 8: «Si dico “homo est animal”, ita bene “animal” supponit sicut “homo”, quod non est sic de suppositione apud grammaticum».

¹⁵ L'*appellatio* és una de les *proprietates terminorum*, la que —a diferència de la *suppositio* que fa referència a tota mena d'ens— només fa referència a un ens existent. PERE HISPÀ. *Tractatus*, 10, § 1 (ed. De Rijk). Assen: Van Gorcum, 1972, p. 197: «Appellatio est acceptio termini communis pro re existente». Vicent Ferrer no l'estudia, només assenyala que compet al predicat i no pas al subjecte; cf. *infra*, 2, § 26.

[2. *Suppositio non est acceptio*]

[14] Secundo declaratur principale intellectum. Supponere non est accipi; ergo, suppositio non est acceptio. Consequentia tenet per locum a coniugatis. Antecedens patet, nam quando dicitur *homo est bisyllabum*, volo quod in hac propositione iste terminus *homo* solum accipiatur pro voce sicut est possibile; tunc certum est quod quamvis iste terminus *homo* accipiatur pro voce tamen omni supponit etiam personaliter pro significato vel suppositis seu etiam secundum alios pro suis significatis et hoc ideo quia secundum eos subiectum semper supponit primaria suppositione respectu cuiuslibet praedicati. Quae vero sit primaria suppositio in tertio capitulo videbitur manifeste.

[15] Sed huic forte diceretur quod hae duae propositiones, scilicet, «supponere non est accipi», «suppositio non est acceptio», sunt indefinitae negative; et ideo simul possunt stare cum istis «supponere est accipi», «suppositio est acceptio» quae sunt indefinitae affirmative. Et ita ratio non concludit.

[16] Sed ex hac responsione statim habetur intentum intellectum, quoniam arguitur sic: non omnis suppositio est acceptio; igitur hoc quod dicitur «acceptio seu usus termini», etc. non est bona definitio nec etiam sufficiens descriptio suppositionis. Antecedens habetur ex responsione quam tenent primo

1 intellectum M : intentum P V Tre || 4 bisyllabum M P : bisyllabum bene P V Tre || 5 iste M : ille P V Tre · homo solum M V Tre : homo P · voce M P Tre : nomine V || 6 iste M Tre : hic P V · homo M V Tre : homo solum P || 6-7 homo accipiatur pro voce M Tre : homo solum accipiatur pro nomine P V || 7 tamen omni M V Tre : tamen P || 8-9 alios pro suis significatis et hoc ideo quia secundum M P Tre : *om.* V || 9 subiectum M P Tre : *om.* V || 13 diceretur M : dicitur P V Tre || 17 ita M : ideo P V Tre || 18 ex hac responsione M Tre : ex responsione P : ex hac responsione ista V || 18-19 habetur intentum intellectum M : habetur propositum P V Tre || 20 igitur hoc M Tre : igitur P V · usus termini M V Tre : usus P || 22 responsione M : ratione P V Tre

2. *La suposició no és cap accepció*

[14] En segon lloc, exposem la intel·lecció¹⁶ bàsica. Suposar no és «ésser pres en un sentit»; per tant, la suposició no és cap accepció. La conseqüència es basa en la concatenació. L'antecedent és clar, perquè en dir «*home* és bisíl·lab», vull dir que en aquesta proposició el terme *home* és pres en el sentit que ens permet de considerar solament el so; tanmateix cal admetre que, malgrat que el terme *home* sigui pres en un sentit purament fonètic, té també sempre una suposició personal basada en el significat o en els individus,¹⁷ o també, segons l'opinió d'altres, basada en les coses que significa. Això és així perquè, primàriament el subjecte sempre suposa amb relació a un predicat. En el capítol tercer explicarem què és una suposició primària.

[15] Pel que fa a aquestes dues proposicions, és a saber, que «suposar no és ésser pres en un sentit», o que «la suposició no és cap accepció», són indefinides negativament,¹⁸ i, per tant, són compatibles amb aquestes altres «suposar és ésser pres en un sentit», «la suposició és una accepció», que són proposicions indefinides afirmativament. Per tant, l'argumentació no és concloent.

[16] Però la mateixa objecció suggereix la concepció bàsica de la suposició que hem proposat. En efecte, l'argumentació és la següent: no tota suposició és una accepció; per tant, quan parlem d'«accepció o d'ús d'un terme», no oferim cap bona definició de la suposició ni tampoc cap descripció adequada. L'antecedent es troba

¹⁶ En llatí *intellectus*, cf. *supra*, 1, § 9.

¹⁷ Un *suppositum* és un ens subsistent per si mateix i de manera independent; és l'objecte de la suposició; cf. *infra*, 4, § 74; 5, § 61; 6, § 10. TOMÀS D'AQUINO. *Summa theologiae*, III, q. 2, a. 3, c.: «Hic homo dicitur esse suppositum, quia sciliter supponitur his quae ad *hominem* pertinent, eorum praedicationem recipiens».

¹⁸ Una proposició és indefinida quan manca de quantificador explícit; ALBERT DE SAXÒNIA. *Perutilis logica*, 3.1 (ed. Muñoz, § 647): «Propositio indefinita est illa in qua subicitur terminus communis sine signo universalis». Una definició gairebé idèntica es troba en PERE HISPÀ. *Tractatus*, 1, § 8 (ed. De Rijk). Assen: Van Gorcum, 1972, p. 4. Si una proposició conté una negació i el seu predicat no és essencial, no és convertible en una proposició universal negativa.

et sexto *Topicorum*, ubi habetur quod tunc definitio non est sufficienter assignata quando in aliquo supposito definiti instantia reperitur.

[3. *Terminus supponit per ipsam acceptionem intellectus*]

[17] Tertio etiam declaratur intentum. Terminus supponit per ipsam acceptionem intellectus effective, eo enim quia intellectus accipit terminum sic vel sic, alia et alia, inde suppositio derivatur. Et tamen terminus non supponit per suppositionem effective sed solum formaliter, sicut patet de se ac etiam declaratur. Omnis enim actus reduplicatus in ratione causae supra suum verbum tenet locum causae formalis, sicut, quando dicitur «iste interficit interfectione», *interfectio* est hic causa formalis. Similiter cum dicitur «iste diligit dilectione», «ille speculatur speculatione». Sic etiam, quando dicitur «terminus supponit suppositione seu per suppositionem», *suppositio* est in supponendo causa formalis. Igitur, suppositio non est usus seu acceptio termini, quod est verum.

4 declaratur M P : probatur V Tre || 7 suppositionem M Tre : suppositum P V || 11 interficit M P Tre : est interfectus V · hic M V Tre : huiusmodi P

en la discussió que hi ha en els llibres primer i sisè dels *Tòpics*,¹⁹ on es diu que una definició és insuficient quan trobem un contra-exemple²⁰ en algun individu pertanyent a allò que és definit.

3. *El terme suposa per mitjà de la mateixa accepció intel·lectiva*

[17] En tercer lloc, exposem allò que ens proposem de tractar. El terme suposa efectivament per mitjà de la mateixa accepció intel·lectiva. Ho fa perquè la intel·lecció pren el terme així o aixà, d'una manera o d'una altra, d'on arrenca la suposició. Això no obstant, mitjançant la suposició el terme no suposa efectivament, ans només ho ha formalment, com és manifest o com es pot raonar. Car tot acte reduplicat, a causa del verb que l'expressa, fa la funció de causa formal, com succeeix quan diem «en tal mata matant», on la mort és la causa formal. Semblantment, quan diem «en tal estima estimant», «en tal especula especulant». Així doncs, quan diem «el terme suposa mitjançant la suposició, o gràcies a la suposició», la suposició és la causa formal de l'acte de suposar. Per tant, és veritat que la suposició no és l'ús o l'accepció del terme.

¹⁹ ARISTÒTIL. *Topica*, 1.5 (102a 3-6) (Aristoteles latinus V.1-3, p. 9): «Quicumque autem quolibet modo nomen assignationem faciunt, manifestum est quoniam non assignant huic rei definitionem, eo quod omnis definitio oratio quaedam est»; 6.1 (139a 24-27) (Aristoteles latinus V.1-3, p. 114): «Circa definitiones [...] omnino non verum est dicere de quo nomen et rationem; oportet enim *hominis* definitionem de omni nomine veram esse».

²⁰ En sentit lat, una *instantia* és la impugnació d'un argument; cf. ARISTÒTIL. *Topica*, 5.2 (157b 33-34) (Aristoteles latinus V.1-3, p. 162): «Dialectica est propositio contra quam [...] non est instantia (ἔνστασις)». Però, en la terminologia lògica medieval, sovint és una objecció que palesa una possible mancança en l'argumentació. El raonador se la presenta a si mateix per tal de posar a prova la validesa del seu argument i fer-ne veure la solidesa. Cf. Christopher J. MARTIN. «*Instantiae* and the Parisian Schools». Dins *Logic and Language in the Middle Ages*. Ed. per J. L. Fink, H. Hansen i A. M. Mora-Marquez. Leiden – Boston: Brill, 2012, p. 65-84.

[18] Verumtamen est sciendum quod haec tria, scilicet, significatio, subiectio et suppositio, per ordinem competunt voci seu termino secundum quod accipitur ab intellectu. Primo enim vox accipitur ab intellectu ad aliud determinate designandum, et sic competit sibi significatio. Deinde vox iam significans accipitur in propositione ut unum extremum, et sic competit sibi subiectio. Ultimo vero vox iam subiecta accipitur pro aliquo forma praedicta et ita competit sibi suppositio. Et licet haec tria sic per ordinem competant ipsi voci, attamen multum differenter se habent secundum acceptionem intellectus.

[19] Nam significatio, quamvis sit effective secundum acceptionem intellectus, tamen non est ipsa acceptio quae realiter passionem importat nec significare est accipi, quia significatio competit voci seu termino solum active. Dicitur enim vox significare et non significari licet dicatur accipi. Unde vox quae

3 seu M P Tre : vel V || 4 primo ... ab intellectu M Tre : *in marg.* V : *om.* P || 8 pro aliquo forma praedicta M : pro aliquo respectu praedicti P : pro alio respectu praedicti V Tre || 11 intellectus P V Tre : intellectus tamen non est ipsa acceptio M || 12 nam M V Tre : unde P

[18] Tanmateix, cal tenir en compte que aquestes tres coses, és a saber, la significació,²¹ la subjecció²² i la suposició, per aquest ordre, configuren les funcions del mot²³ segons el sentit que pren en l'accepció intel·lectiva. Primerament, un mot és configurat per la intel·lecció per tal que designi quelcom d'una manera determinada, la qual cosa li confereix significació.²⁴ Després, el mot, que ja és significatiu, és pres per un extrem en la proposició²⁵ la qual cosa li confereix subjecció. Finalment, el mot, que ja és un subjecte, és pres com a quelcom a què podem atribuir un predicat, la qual cosa li confereix suposició. Però encara que aquestes tres elements, per aquest ordre, configuren les funcions del mot, són molt diferents segons l'accepció intel·lectiva.

[19] Car la significació, encara que efectivament es produeixi segons l'accepció de l'intel·lecte, l'accepció no designa realment cap passió, ni significar equival a «ésser pres en un sentit», perquè la significació només activament correspon al mot. Diem que el mot significa, i no pas que és significat, malgrat que diguem que «és pres en un sentit». Per consegüent parlem amb propietat quan

²¹ La *significatio* és una de les *proprietates terminorum*, aquella per la qual un mot posseeix un contingut semàntic essencial que li competeix essencialment de manera absoluta, és a dir, al marge del context enunciatiu en què apareix; com a tal, és previ a la *suppositio*.

²² A diferència de la *suppositio* —un terme de lògica semàntica derivat de *supponere*—, la *subiectio* —un substantiu gramatical derivat de *subicere*, cf. *infra*, 6, § 25— és l'acció per la qual un terme és pres com a subjecte d'una proposició; és, doncs, una noció passiva. En els segle XII i XIII, tots dos termes podien significar gairebé indistintament «atribuir un subjecte a un verb». Cf. Lambert M. DE RIJK. *Logica modernorum*. Assen: Van Gorcum, 1967, vol. 2/1, p. 532-533; Alfonso MAIERÙ. *Terminologia logica della tarda scolastica*. Roma: Ateneo, 1972, p. 77. Tanmateix, el terme *subiectio* caigué en desús a partir del segle XIV, talment que l'ús resulta insòlit.

²³ *Vox* és traduït per «so vocal» quan designa la veu com a element lingüístic, o per «mot» quan designa l'element significatiu bàsic de la parla. Pel que fa a la *dictio*, traduïda per «paraula», cf. *infra*, 2 § 27.

²⁴ A diferència del gramàtic que s'interessa per la *vox* en quant *expressio sermonis*, cf. *infra*, 5, § 45, el dialèctic o lògic, s'interessa per l'*intellectus propositionis*, és a dir, per la intel·lecció d'allò que significa una proposició, cf. *supra*, 1, § 9.

²⁵ Els extrems de la proposició són les seves dues parts gramaticals bàsiques: el subjecte i el predicat; cf. GUILLEM D'OCKHAM. *Summa logicae*, 1.31 (OPH 1, 93): «Dicitur praedicatum, [...] omne illud quod est alterum extremum propositionis et non est subiectum».

accipitur ad significandum recte dicitur significans seu significativa et non dicitur significata.

[20] Subiectio vero est realiter ipsa acceptio quae fit ab intellectu. Non enim est aliud terminum subiici nisi ipsum ab intellectu accipi in propositione respectu praedicati. Ideo subiectio competit voci seu termino solum passive sicut et acceptio. Dicitur enim terminus subiici et non subicere; unde recte terminus sic acceptus vocatur subiectum et non subiciens. 5

[21] Suppositio etiam non est acceptio sed ab illa causatur. Ideo subiecto suppositio competit solum active. Dicitur enim quod subiectum supponit, et non dicitur quod subiectum supponatur. Unde terminus qui accipitur ad supponendum recte supponens et non suppositum appellatur. Et quod dicitur de significatione, subiectione et suppositione, idem debet intelligi de significatione, praedicatione et appellatione. 10 15

[22] Ex his ergo patet quod hoc quod dicitur «acceptio seu usus termini», etc. et est definitio propria subiectionis quae non est nisi ipsa acceptio, ut est dictum, sed non potest dici quod sit propria definitio suppositionis, ut etiam ostensum est. Attamen large loquendo potest concedi quod suppositio sit acceptio termini, ita tamen quod non sit praedicatio essentialis; non enim suppositio essentialiter est acceptio sed causatur ab ipsa. 3v a

1 seu M P : vel V Tre || 6 seu M P : vel V Tre · et M : etiam P V Tre || 10 suppositio etiam M : suppositio P V Tre · illa M : ipsa P V Tre || 13 unde M Tre : unde quamvis P V · supponendum M Tre : supponendum dicatur quod subiectum accipitur ad supponendum P V || 14-15 dicitur M : dictum est P V Tre || 18 etc et M V Tre : etc P || 21 attamen M : sed tamen V Tre : *lac.* P

diem el mot que prenem per a significar és significant o significatiu, i no pas significat.

[20] La subjecció és realment la mateixa accepció feta per l'enteniment. Que un terme sigui pres per subjecte equival a ésser pres per l'enteniment referint-lo al predicat en la proposició. Diem, doncs, que un terme és subjectat i no pas que subjecta, raó per la qual afirmem que el terme és subjectat i no afirmem pas que subjecti; així podem dir que, pres en aquest sentit, el terme és subjecte, i no pas subjectador.

[21] La suposició no és cap accepció, ans és causada per l'accepció. Per tant, només activament la suposició competeix al subjecte. Diem que el subjecte suposa, i no diem pas que el subjecte sigui suposat. Per consegüent, és correcte dir que, quan prenem un terme per fer-lo suposar, aquest terme «suposa», i no pas «és suposat». A més, això que diem de la significació, la subjecció i la suposició, ho hem d'entendre de la significació, la predicació²⁶ i l'apel·lació.²⁷

[22] Per aquestes raons, és evident quan diem allò que «és l'accepció o l'ús d'un terme», etc., allò que fem pròpiament és definir la subjecció que no és res més que una accepció, com ja hem dit, car no podem pas dir que sigui la definició pròpia de la suposició, com també hem fet palès. Això no obstant, en un sentit ampli, podem admetre que la suposició és l'accepció d'un terme, amb el benentès que no és cap predicació essencial; car essencialment la suposició no és una accepció, ans és causada per l'accepció.²⁸

²⁶ La *praedicatio* és l'acte de l'intel·lecte mitjançant el qual quelcom expressat pel predicat gramatical és atribuït al subjecte d'una proposició; TOMÀS D'AQUINO. *De ente et essentia*, 3: «Praedicatio enim est quoddam quod completur per actionem intellectus componentis et dividensis, habens fundamentum in re ipsam unitatem eorum quorum unum de altero dicitur».

²⁷ L'*appellatio* (*supra*, 1 § 13) és una propietat exclusiva dels termes que tenen una funció predicativa exercida mitjançant el verb copulatiu «ésser»; Cf. GUILLEM DE SHERWOOD. *Introductio in logicam*, 5 (ed. Brands-Kann). Hamburg: Meiner, 1995, p. 154: «Appellatio autem inest termino, secundum quod est praedicabilis de suis rebus mediante hoc verbo "est"».

²⁸ La suposició és una accepció de l'intel·lecte, basada en (o causada per) l'accepció passiva pròpia dels termes presos en un sentit determinat. Aquesta concepció de la suposició com a accepció activa reaparegué en JOAN DE SANT TOMÀS. *Ars logica seu de forma ratiotinandi*. Quaestiones disputandae, q. 6, a. 1. Cursus Philosophicus Tomisticus. Torí: Marietti, 1930, vol. 1, p. 166: «Acceptio

[23] Simili est modo loquendi utitur Philosophus definiens vocem secundo *De anima* ita dicens «vox est percussio respirati aeris», etc.; et tamen vox essentialiter non est percussio sed sonus causatus ex percussione. Unde idem modus est in proposito de suppositione, propter quod intellectum ponentium praedictam definitionem seu descriptionem suppositionis nequaquam falsificare praesumo. Rationes enim superius adductae solum ostendunt praedictam definitionem suppositionis non esse essentialem. 5

1 simili est modo loquendo M : tali est modo loquendi P : tali etiam modo loquendi V Tre || 5 intellectum M V Tre : sonus P || 6 seu M Tre : sive P V || 7 enim M : autem P : etiam V Tre || 8 ostendunt M V Tre : *lac.* P || 9 esse M P Tre : est V

[23] El Filòsof fa servir aquest mateix vocabulari quan en el llibre segon del tractat *De l'ànima* en definir el so vocal diu, entre d'altres coses que aquest «so és la percussió de l'aire espirat».²⁹ Tanmateix, el so vocal no és essencialment la percussió, sinó el so causat per la percussió. Per consegüent, aquesta matisació l'hem d'aplicar quan tractem de la suposició. De cap manera, doncs, no pretenc haver demostrat que és falsa la concepció que tenen els qui defensen l'esmentada definició o descripció de la suposició. Les raons que he adduït només mostren que l'esmentada definició de la suposició no és essencial.

---

in definitione suppositionis sumitur pro usu passivo seu ordinatione intellectus, qua utitur aliquo termino seu ordinat et comparat illud in ordine ad aliquid».

²⁹ ARISTÒTIL. *De anima*, 2.8 (420b 27-29). *Aristoteles latine interpretibus variis*. Aristotelis opera, 3. Berlín: Academia Regia Borussica, 1831, p. 219: «Vox est ictus aeris respiratione attracti»; cf. TOMÀS D'AQUINO. *In libros De anima*, lib. 2, lect. 18, § 7.

PROEMIUM

[1] Since a categorical proposition¹ primarily brings to light the diverse nature of a general or universal term,² as is indicated in the first and second sections of the treatise *On Interpretation*³ and likewise in the first section of the *Prior Analytics*,⁴ certain authors have diversely treated the supposition of terms within propositions in line with the diverse judgements⁵ regarding the universal.

¹ A *propositio categorica* —likewise called *praedicativa* or *indicativa*, cf. *infra*, 1, § 30— is one which, unlike a conditional or a disjunctive proposition, affirms or denies the inherence of a predicate in a subject. BOETHIUS. *De syllogismo hypothetico*, 1 (PL 64, 833b): «Propositio praedicativa rem quam subiicit praedicatae rei suscipere nomen declarat».

² VICENT FERRER. *Quaestio de unitate universalis*, § 7 (BPhMAC, 1), p. 88: «Est triplex diversitas realis, scilicet, diversitas realis numeralis, specifica et diversitas generis».

³ ARISTOTLE. *De interpretatione*, 7 (17a 38 – b 3) (Aristoteles latinus II.1-2, pp. 44-45): «Quoniam autem rerum haec quidem universalialia haec autem singularia [...] necesse autem enuntiari ut existit aliquid aut non, quandoque quidem universalium, quandoque autem singularium»; cf. 14 (24a 4-8).

⁴ ARISTOTLE. *Analytica priora*, 1 (24a 16-17) (Aristoteles latinus III.1-4, p. 5): «Propositio igitur est oratio affirmativa vel negativa (λόγος καταφατικός ἢ ἀποφατικός) alicuius de aliquo; haec autem aut universalis aut particularis aut indefinita».

⁵ Etymologically, a *sententia* is the intellectual experience which results from “sensing” or perceiving (Lat. *sentire*) reality; it constitutes, therefore, a way of feeling and seeing the world; THOMAS AQUINAS. *Summa theologiae*, I, q. 54, a. 5, ad 1: «Cum sensus certam apprehensionem habeat de proprio sensibili, est in uso loquentium ut etiam secundum certam apprehensionem intellectus aliquid sentire dicamur. Unde etiam sententia nominatur». In philosophical parlance, *sententia* translates δόξα; cf. CICERO. *De natura deorum*, 1.30 (85) (FBM 254, 92).

[2] As everyone knows, there are three judgements or opinions regarding the universal, two being extreme and one moderate.⁶ One opinion is that which fully accepts that the universal is real; another is that which does not in the least accept or acknowledge that the universal is real, to the extent that it even maintains that the universal actually equates to nothing. Alongside these two extreme judgements, however, there exists one which is moderate and which should not be considered an opinion, but rather a true judgement, for the reason that it is endorsed by the science of truth and approved by a judgement which enjoys authority, and is thereby confirmed as being the judgement of moderation. Indeed, it maintains that in a certain manner the universal is real and in a certain manner it fails to be so, but rather is to be understood in an intentional sense.⁷

[3] Aristotle maintains this judgement at the end of Book Two of the *Posterior Analytics*, where he states that the universal is one regarding the many and one regardless of the many,⁸ and in saying

⁶ This assertion fails to reflect the historical situation. We know that in the second half of the fourteenth century there were two major conflicting trends, the *via antiqua* and the *via moderna*, both of which comprised multiple variants. The Thomism for which Vincent Ferrer argues is one of the various versions of realism characteristic of the *via antiqua*.

⁷ An *intentio* is at once the «form» (λόγος) particular to a being (*intentio rei*) and the «formula» whereby the mind comprehends that being and defines it (*intentio mentis*); THOMAS AQUINAS. *Summa contra gentes*, 1.53, § 3: «Intellectus, per speciem rei formatus, intelligendo format in seipso quandam intentionem rei intellectae, quae est ratio ipsius, quam significat definitio». Recognition of an *esse intentionale*—distinct from an *esse naturale* and an *esse rationis*, cf. *infra* 6, § 4 and 31—constituted a common scholastic teaching; cf. WILLIAM ALNWICK. *Quaestiones disputatae de esse intelligibili* (ed. Ledoux). Quaracchi: Typographia Collegii S. Bonaventurae, 1937, p. 6: «Esse intentionale est illud quod convenit rei ut habet esse representative sive esse representatum in aliquo alio ente reali».

⁸ ARISTOTLE. *Analytica posteriora*, 2.19 (100a 7) (Aristoteles latinus IV.1-4, p. 280): «Universale quidem est forma una procedens ex formis multis» (τοῦ καθόλου [...] τοῦ ἐνὸς παρὰ τὰ πολλὰ). Cf. VICENT FERRER. *Quaestio*, § 1. (Cited in n. 2), p. 85: «Universale dicit naturam habentem unitatem de multis et praeter multa».

so he refers to the twofold nature of its being.⁹ In fact, insofar as it is one as regards many things it is something actual and real, even though it does not constitute something which is one and universal in act, but rather does so only in potency; insofar as it is one regardless of the many, however, it constitutes an intention which perfects the actuality of the very same universal.

[4] The above is made manifest in man, since human nature, individualised in the many by matter, as such is no universal, nor is it one, nor any of the predicables.¹⁰ Once the intellect has cleansed and relieved this very nature of its individualising circumstances, however, it becomes in act a universal nature which one predicates of the many. The term “man” signifies this nature.

[5] It becomes evident, therefore, that, barring any act of the intellect, there does not exist any actual truth, apart from the truth of the individual. Nor can the universal occur in act, but rather only in potency, as others have said.¹¹ It is also clear that, if anyone were ever to ask if the universal was a real thing or an intention, one ought to reply the same thing to that person as one would say to who ever asked one whether the white was a substance or an accident. Since the white is something concrete, one should understand it and describe it in the following manner, namely, the white is something which possesses whiteness. Insofar as we allude to “something”, we are speaking about a substance or a subject; insofar as we allude to “whiteness”, we are speaking about an accident. Thus, to the extent that it consists in something which materially connotes or denotes anything, it constitutes a substance; to the

⁹ Cf. VICENT FERRER. *Quaestio*, § 75. (Cited in n. 2), p. 134, wherein the author explains the sense in which «universale potest accipi dupliciter».

¹⁰ The scholastic *predicabilia* are the five universal classes (*quinque voces*)—*genus*, *species*, *differentia*, *proprium*, *accidens*— which may be predicated of numerous beings; PETER OF SPAIN. *Tractatus*, 2 § 1 (ed. De Rijk). Assen: Van Gorcum, 1972, p. 17: «Dicitur predicabile, quod de pluribus praedicatur».

¹¹ JOHN DUNS SCOTUS. *Ordinatio*, I, lib. 1, dist. 3, q. 1 (ed. Balic). Vatican City: Typis Poliglottis Vaticanis, 1954, p. 218: «Ponitur intellectum agentem facere de non-universali universale vel de intellectu in potentia intellectum in actu, sicut dicunt auctoritates Philosophi et Commentatoris». Cf. ARISTOTLE. *De anima*, 3.5 (430a 14-17) (FBM 409, 154); AVERROES. *In Aristotelis De anima*, 3.18 (ed. Crawford). Corpus Commentariorum Averrois in Aristotelem Versionum Latinorum, 6/1. Cambridge, Mass.: The Mediaeval Academy of America, 1953, pp. 437-440.

extent that it consists in something which formally signifies or denotes anything, it constitutes an accident.¹² Accordingly, the very same principle should be applied to the universal. The universal is undoubtedly something which possesses universality. Insofar as we allude to “something”, we are speaking about a real and actual being; insofar as we allude to “universality”, we are speaking about a mere intention. So then, insofar as a universal term materially connotes anything, it refers to an actual reality; insofar as it formally signifies anything, however, it constitutes a mere intention.

[6] Such is the judgement of the glorious Doctor Saint Thomas, according to whom, materially speaking, the universal constitutes something real, while, formally speaking, it constitutes an intention.¹³ Such is also the opinion of his reverend brother Albert,¹⁴ as well as that of Master Hervaeus,¹⁵ Boethius,¹⁶ Avicenna,¹⁷ and likewise that of Averroes¹⁸, not to mention, in general, that of all those who have taught the true judgement.

¹² *Connotare* is the specific function of nouns which have a range of meanings; cf. WILLIAM OF OCKHAM. *Summa logicae*, 1.10 (OPh 1, 36): «Nomen connotativum est ille quod significat aliud primario et aliquo secundario». In this respect, they are *nomina secundae intentionis*, or, in other words, adjectives which variously describe the *nomina primae intentionis*, that is to say, their subjects or substances; Cf. JOHN BURIDAN. *In libros Posteriorum Analyticorum*, 1.20 (ed. Hubien) <http://www.logicmuseum.com/wiki/Authors/Buridan>: «Substantiae praeter illud pro quo supponunt non connotant aliud, sed accidentia praeter illud pro quo supponunt connotant dispositionem illi adiacentem».

¹³ An *intentio* is an intellectual content; THOMAS AQUINAS. *In libros de anima*, II, lect. 12, § 6: «Natura, cui advenit intentio universalitatis —puta natura hominis— habet duplex esse: unum quidem materiale, secundum quod est in materia naturali; aliud autem immateriale, secundum quod est in intellectu».

¹⁴ ALBERT THE GREAT. *De praedicabilibus*, 2.3 (ed. Borget) Opera omnia, 1. Paris: Vivès, 1890, pp. 24-26.

¹⁵ MASTER HERVAEUS. *De secundis intentionibus*, q. 2, art. 1-6 (ed. Doyle). In HERVAEUS NATALIS. *On Second Intentions*. Medieval Philosophical Texts in Translation, 44. Milwaukee: Marquette University Press, 2008, pp. 366-413.

¹⁶ BOETHIUS. *In Isagogen Porphyrii commenta* (ed. Brandt). CSEL, 48. Vienna: Tempsky, 1906, pp. 161-167.

¹⁷ AVICENNA. *Liber de philosophia prima sive de scientia divina*, 5.1-2 (ed. Van Riet) Avicenna Latinus. Louvain – Leiden: Peeters-Brill, 1980, pp. 227-245.

¹⁸ AVERROES. *In De anima*, 3.6. (Cited in n. 11). Corpus Commentariorum Averrois in Aristotelem. Versionum Latinorum, 6/1. Cambridge. Mass.: The Mediaeval Academy of America, 1953, pp. 415-417.

[7] Since, therefore, Walter Burley,¹⁹ on the one hand, discussed supposition in line with the first extreme opinion regarding the universal, while Friar William of Ockham and his followers, on the other, discussed supposition in line with a different, though equally extreme, opinion, it is necessary for us to discuss supposition more rigorously, in line with the true and moderate judgement regarding such.

[8] Notwithstanding the above, my aim in this debate is not rashly to refute anything, for I do not have sufficient competence; I propose no more than to discuss supposition in line with the judgement of the aforementioned Holy Doctor and in my quest, whenever I can, to make use of his very own words. Thus, by adhering to this true judgement, I shall be able to discuss the supposition of terms.

[9] This treatise will contain ten chapters. In the first, we shall establish that supposition does not consist in the acceptance or use of a term. In the second, we shall define that in which, strictly speaking, supposition consists. In the third, we shall provide an account of how supposition is divided in general. In the fourth, we shall discuss the first variety of supposition, namely, natural such. In the fifth, we shall discuss personal supposition. In the sixth, we shall discuss simple supposition. In the seventh, we shall discuss discrete supposition and its material counterpart. In the eighth, we shall treat relative supposition. In the ninth, we shall discuss improper supposition. In the tenth and final chapter, we shall reveal which fallacies one commits when one introduces variation into supposition.

¹⁹ WALTER BURLEY. *De puritate artis logicae. Tractatus longior*, 1.1-6 (ed. Boehner). Louvain – Paderborn: Nauwelaerts-Schöningh, 1955, pp. 1-47.

I. SUPPOSITION DOES NOT CONSIST IN THE ACCEPTANCE OF A TERM

[1] First of all, it should be known that supposition is generally defined thus: supposition consists in the acceptance or use of a term.¹ Nevertheless, if we wish to speak in the strictest sense, it should not be stated that supposition consists in an acceptance. We prove this by means of three arguments.

1. *Supposition applies to a term only actively*

[2] The first argument sets out from the fact that supposition applies to a term only actively. For we say that a term “supposits”, rather than that a term “is supposed”. Acceptance, on the other hand, applies to a term only passively, for the reason that we say that a term “receives an acceptance”, rather than that it “takes an acceptance”.² It should not be said, therefore, that supposition consists in the acceptance of a term.

¹ ALBERT OF SAXONY. *Quaestiones circa logicam*, 13 (ed. Fitzgerald). Leiden: Brill, 2002, p. 200: «Suppositio est acceptio seu usus termini categorematici qua accipitur pro aliquo in propositione». In defining *suppositio*, William of Sherwood, Peter of Spain, Walter Burley, John Buridan and Marsilius of Inghen employ the term *acceptio* though they do not explicitly state that it is synonymous with *usus*; Lambert d’Auxerre and William of Ockham define supposition without availing themselves of either the terms *acceptio* or *usus*.

² Grammatically speaking, an *acceptio terminis* is simply the sense in which one understands a word, or the expression whereby one believes one has understood a thing; cf. THOMAS AQUINAS. *Summa theologiae*, I, q. 83, a. 4, c.: «Intelligere importat simplicemceptionem alicuius res»; WALTER BURLEY. *De puritate artis logicae. Tractatus longior*, 1.2 (ed. Boehner). Louvain – Paderborn: Nauwelaerts-Schöningh, 1955, pp. 52-53. In logical parlance, however, it also has a more specific meaning, namely, the relation of a term to that for which the said

[3] The foregoing is confirmed by the fact of its being impossible for an action to consist in a passion as such, for which reason it should not be granted that supposition consists in the acceptance of a term or of a subject. Likewise, for the same reason it should not be said either that supposition consists in the use of a term.

[4] Some person might say perhaps that supposition actually consists in a passion,³ and that, likewise, “to supposit” actually denotes a passion, despite the fact that, both in terms of will⁴ and in verbal terms, it signifies the undertaking of an action, for the reason that it is an active verb, as are similar such verbs. In fact, “to receive” —which is characteristic of the potencies of the soul that apprehend species—⁵ actually denotes a passion, even if according to its mode of signifying, it signifies an action.⁶

---

term suppositis; cf. RICHARD OF CAMPSALL. *Quaestiones super Librum analecticum*, q. 11, § 36 (ed. Synan). Toronto: Institute of Mediaeval Studies, 1968, p. 187: «Acceptio nihil aliud est nisi comparatio termini ad sua supposita». Vincent Ferrer fails to take into account this logical clarification and accords a purely passive meaning to *acceptio*, namely, «to be understood in a particular sense».

³ Supposition consists in a *passio* insofar as it constitutes an action whereby the subject becomes receptive (*patiens*) to that whereby a known object affects it. Cf. ARISTOTLE. *De interpretatione*, 1 (16a 3-4): (Aristoteles latinus II.1-2, p. 5): «Sunt ergo quae sunt in voce earum quae sunt in anima passionum notae» (ἔστι μὲν τὰ ἐν τῇ φωνῇ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων σύμβολα); THOMAS AQUINAS. *In libros Peribermeneias*, 1, lect. 2, § 5: «Oportet passiones animae hic intelligere intellectus conceptiones, quas nomina et verba et orationes significant immediate».

⁴ The adverb *moraliter* —explicitly or implicitly contrasted with *physice* or *naturaliter*— denotes voluntary activity; cf. THOMAS AQUINAS. *Summa theologiae*, I-II, q. 88, a. 4, c.: «Non dicitur unus actus moraliter, si voluntas mutetur, quamvis etiam actio secundum natura sit continua». One should reject, therefore, the variant *modaliter* which is solely recorded in the context of modal logic; cf. PETER ABELARD. *Dialectica*, 2.2, § «De modalibus» (ed. De Rijk). Assen: Van Gorcum, 1956, p. 193: «Modales debent enuntiare modaliter, idest cum determinatione».

⁵ *Species* —*sensibiles* or *intelligibiles*— are mental representations whereby one’s psychic apparatus acquires something which constitutes a *similitudo* or a referent of a known extramental object; cf. *infra*, 3 § 14.

⁶ As Modist theoreticians were in the habit of doing, Vincent Ferrer distinguishes between what is grammatical (*modus dicendi*) and what is ontological (*modus essendi*): the verb *recipere* is active according to the *modus dicendi*, though passive according to the *modus essendi*.

[5] Nothing prevents one from stating, therefore, that supposition consists in an acceptance, nor from stating that to suppose is the same as «to receive an acceptance», just as to receive is «to be informed by». Thus, one says that when a potency receives the species of an object, the very same potency is informed by the species. It can likewise also be said that when a term supposes it is received by the intellect, whereby its very supposing constitutes «being understood in a particular sense», as has already been stated. We shall readily prove, however, that such a reply is inadmissible.

[6] The term “supposit” —composed, as it is, of “sub” and “posit”— must, in fact, maintain the meaning of its simple elements, especially if we wish its components to remain whole and perfect. So then, the term “posit” does not denote passion, but rather a genuine action, as is clear enough. Similarly, the term “supposit”, will denote the genuine action which its simple elements bestow upon it. To “supposit”, therefore, does not consist in «being understood in a particular sense», nor can it be said that supposition consists in an acceptance. We prove the foregoing in the following manner.

[7] When two terms genuinely denote⁷ one and the same act, that which genuinely defines⁸ the genuine act denoted by a term is likewise able to define the act denoted by the other term. Such is the case because, if there genuinely exists one and the same act denoted by the two terms, then that act is capable of existing and of being defined.⁹ The above is made equally clear in the example

⁷ In scholastic Latin, the semantic field of the verb *importare* is very broad; it ranges across: «to include», «to signify» and «to denote»; cf. THOMAS AQUINAS. *Summa theologiae*, I, q. 5, a. 4, obi. 1: «Pulchrum importat rationem causae finalis»; WILLIAM OF OCKHAM. *Summa logicae*, 1.20 (OPh 1, 68): «Importare seu significare».

⁸ «To define» translates *terminare*. Medieval logicians were aware that linguistic «terms» defined (*definiunt*) or determined (*terminant*) the range of meaning pertaining to concepts. Cf. *Dialectica monacensis*, 6. In *Logica modernorum* (ed. Rijk). Assen: Van Gorcum, 1967, vol. 2/2, p. 606: «Dicitur terminus a terminando sive finiendo; est enim idem terminare quod finire». One should not forget that a *terminus finitus* is a well-defined term; cf. PETER OF SPAIN. *Tractatus*, 1, § 5 (ed. De Rijk). Assen: Van Gorcum, 1972, p. 17.

⁹ The text appears to argue that two terms which refer (*important*) to one and the same reality (*idem actus*) are likewise capable of defining or delimiting (*terminare*) the being (*ille esse*) of that reality.

cited, for the verbs “to receive” and “to be informed by” genuinely denote one and the same act, as regards the potencies of the soul at least, as has already been stated. Rightfully does one say, therefore, that «the potency receives the species»,¹⁰ as also when one says that «the potency of the soul is informed by the very same species», as a result of which the act of receiving and of being informed, since it constitutes one and the same reality, is defined by this very act, that is to say, by the species.¹¹

[8] Nevertheless, the same does not occur in our case, for the reason that the act denoted by the verb “to supposit” and the act denoted when one says “to be understood in a particular sense”, do not define the same thing. The act denoted by “to supposit” defines the significate of a term, or some similar thing. It seems, on the other hand, that the act denoted by “to be understood in a particular sense” does not do so. For this reason rightfully does one say that a term supposits for its significate,¹² or some similar thing, but not that a term is understood in the particular sense of its significate. The answer, therefore, is not true nor is the example put forward conclusive. Contrary to the principal argument, however, somebody could still state that the intellect causes a term to supposit within a proposition so that the term may supposit therein, the result being that there would be dual supposition.

[9] The first such is that which arises in an intellection¹³ whereby a term is supposed and an intellection supposits. Such supposition would represent the acceptance of a term, since it would

¹⁰ THOMAS AQUINAS. *Summa theologiae*, I-II, q. 18, a. 6, c.: «Sicut actus exterior accipit speciem ab objecto, circa quod est, ita actus interior voluntatis accipit speciem a fine, sicut a proprio objecto».

¹¹ THOMAS AQUINAS. *Summa theologiae*, I, q. 14, a. 2, c.: «Ex hoc aliquid in actu sentimus vel intelligimus, quod intellectus noster vel sensus informatur in actu per speciem sensibilis vel intelligibilis».

¹² For the expression «supponere suum significatum», Cf. *infra*, 3, § 6.

¹³ Here the *intellectus* does not constitute one of the *potentiae animae* —cf. *infra*, 8 § 31—, but rather, —as also occurs *infra*, § 11-12, 14, 16 and 23; 5, § 45; 6 § 6— consists in the *conceptio intellectus*, namely, an intellection which confers meaning upon a term (*acceptio termini*). Cf. THOMAS AQUINAS. *De veritate*, q. 4, a. 2, c.: «Verbum intellectus in nobis duo habet de sua ratione; scilicet quod est intellectum, et quod est ab alio expressum».

consist in the fact that the intellection within the supposition would cause the term to supposit for something else. It ought to be understood that such supposition would equate to that definition or description of supposition according to which supposition consists in the acceptance or use of a term, etc.

[10] The second instance of supposition is that of the very term itself —supposed and accepted by an intellection within a proposition— which, in fact, supposits yet is not supposed. Such supposition does not consist in the acceptance of a term, but rather is chiefly caused by the very supposition itself, in which case the previously given description is not substantiated in regard of the latter. Despite appearances, however, such an explanation is wholly inadequate.

[11] First of all, because here we are speaking about supposition which constitutes a property pertaining to a subject.¹⁴ A supposition, however, whereby an intellection supposits and a term is supposed does not constitute any property pertaining to a subject, but rather is such in respect of an intellection.

[12] Second, because the kind of supposition which we are taking into account here does not vary according to the supposition whereby an intellection supposits and a term is supposed, but rather to that whereby the very term itself supposits. One is thus speaking about simple supposition, personal supposition or any

¹⁴ The logicians of the *via realium* only acknowledged the supposition of the subject; ROGER BACON. *Summulae dialectices*, 2.2 § 511-513 (ed. De Libera) *Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Âge*, 53 (1986) 277: «Videtur quod suppositio sit solum ipsius subiecti, cum solum subiectum reddit suppositum verbo, quod est concedendum, proprie loquendo. Sicut enim suppositio est subiecti et suppositi proprietas, sic appositio praedicati et appositi»; WALTER BURLEY. *De puritate artis logicae. Tractatus longior*, 1.2 (ed. Boehner). Louvain – Paderborn: Nauwelaerts-Schöningh, 1955, p. 48: «Sicut suppositio stricte dicta est proprietas subiecti [...], ita appellatio est proprietas praedicati». The logicians of the *via nominalium*, on the other hand, tended to accept both the supposition of the subject and that of the predicate, cf. WILLIAM OF OCKHAM. *Summa logicae*, 1.63 (OPh 1, 193): «Tam subiectum quam praedicatum supponit»; Cf. JOHN BURIDAN. *Summulae de suppositionibus*, 4.1.1 (ed. Van der Lecq). Nijmegen: Ingenium, 1998, p. 8: «Si dico “homo est animal”, ita bene “animal” supponit sicut “homo”, quod non est sic de suppositione apud grammatikum».

other kind thereof, when a term supposits in one way or another, according to common opinion.

[13] Third, because in the same way that appellation¹⁵ constitutes a property of a predicate, supposition constitutes that of a subject. It is not correct to state, therefore, that a predicate is appellated, but rather it should be said that a predicate appellates, on the understanding that appellation constitutes a property of a predicate. Thus, it is not true that a subject is supposed, but rather it is so that a subject supposits, if we reckon with the kind of supposition we now seek to discuss. It is clear, therefore, that the aforementioned answer did not hold.

2. *In no way does supposition consist in acceptance*

[14] Second, let us give an account of basic intellection.¹⁶ To supposit is not «to be understood in a particular sense»; in no way, therefore, does supposition consist in acceptance. The consequent holds by a Topic from conjugates [*tenet per locum a coniugatis*]. The antecedent is evident, because when one says «Man» is a monosyllable», one means that within this proposition the term «man» is understood in a sense which enables one to consider its sound alone; one ought to acknowledge, however, that despite the term «man»'s being understood in a purely phonetic sense, it also invariably enjoys personal supposition founded upon its significate or upon its individuals,¹⁷ or, according to the opinion of others, founded upon the things it signifies as well. Such is the case because primarily speaking a subject always supposits in relation

¹⁵ *Appellatio* constitutes one of the *proprietas terminorum*, namely, that which —unlike *suppositio* which refers to all kinds of being— refers to an existent being. PETER OF SPAIN. *Tractatus*, 10, § 1 (ed. De Rijk). Assen: Van Gorcum, 1972, p. 197: «Appellatio est acceptio termini communis pro re existente». Vincent Ferrer fails to study it; he only points out that it pertains to the predicate rather than to the subject; cf. *infra*, 2, § 26.

¹⁶ In Latin, *intellectus*, cf. *supra*, 1, § 9.

¹⁷ A *suppositum* is an independently self-subsistent being; it constitutes the object of supposition; cf. *infra*, 4, § 74; 5, § 61; 6, § 10. THOMAS AQUINAS. *Summa theologiae*, III, q. 2, a. 3, c.: «Hic homo dicitur esse suppositum, quia sciliter supponitur his quae ad *hominem* pertinent, eorum praedicationem recipiens».

to a predicate. In Chapter Three we shall explain that in which a primary supposition consists.

[15] As regards these two propositions, namely, that «to supposit does not consist in being understood in a particular sense», and that «in no way does supposition consist in acceptance», are negatively indefinite,¹⁸ and, therefore, are compatible with other such, namely, «to supposit consists in being understood in a particular sense» and «supposition consists in an acceptance», which are affirmatively indefinite. The argument, therefore, is not conclusive.

[16] The very same objection, however, suggests the basic conception of supposition we have put forward. The line of argument, in fact, proceeds as follows: not every supposition is an acceptance; therefore, when one speaks about the «acceptance or use of a term», one does not offer any useful definition or adequate description of supposition. The antecedent can be found within the discussion that obtains in Books One and Six of the *Topics*,¹⁹ where it is stated that a definition is inadequate if a counter-example²⁰ can be found in some individual belonging to that which is defined.

¹⁸ A proposition is indefinite if it lacks an explicit quantifier; ALBERT OF SAXONY. *Perutilis logica*, 3.1 (ed. Muñoz, § 647): «Propositio indefinita est illa in qua subicitur terminus communis sine signo universalis». An almost identical definition is found in PETER OF SPAIN. *Tractatus*, 1, § 8 (ed. De Rijk). Assen: Van Gorcum, 1972, p. 4. If a proposition contains a negation and its predicate is not essential, it cannot be converted into a universal negative proposition.

¹⁹ ARISTOTLE. *Topica*, 1.5 (102a 3-6) (Aristoteles latinus V.1-3, p. 9): «Quicumque autem quolibet modo nomen assignationem faciunt, manifestum est quoniam non assignant huic rei definitionem, eo quod omnis definitio oratio quaedam est»; 6.1 (139a 24-27) (Aristoteles latinus V.1-3, p. 114): «Circa definitiones [...] omnino non verum est dicere de quo nomen et rationem; oportet enim *hominis* definitionem de omni nomine veram esse».

²⁰ In a broad sense, an *instantia* consists in the refutation of an argument; cf. ARISTOTLE. *Topica*, 5.2 (157b 33-34) (Aristoteles latinus V.1-3, p. 162): «Dialectica est propositio contra quam [...] non est instantia (ἐνστάσις)». In medieval logical terminology, however, it often consists in an objection which reveals a possible flaw in a line of argument. The person arguing presents it to himself in order to put the validity of his argument to the test and to make manifest the firmness thereof. Cf. Christopher J. MARTIN. «*Instantiae* and the Parisian Schools». In *Logic and Language in the Middle Ages*. Ed. by J. L. Fink, H. Hansen and A. M. Mora-Márquez. Leiden – Boston: Brill, 2012, pp. 65-84.

3. *A term suppositis via the very intellective acceptance itself*

[17] Third, let us give an account of what we propose to discuss. A term suppositis efficiently via the very acceptance afforded by intellection. It does so for the reason that an intellection apprehends a term thus or thus, in one way or in another, from which supposition arises. Nevertheless, a term does not suppositis efficiently by means of supposition, but rather does so formally alone, as is self-evident or can be proved. For, on account of the verb that expresses it, every repeated act fulfils the role of formal cause, as occurs when it is said that «So-and-so murders by murdering», wherein murder is the formal cause. And the same thing applies when it is said that «So-and-so loves by loving», or «So-and-so reflects by reflecting». So then, when we say that «a term suppositis via —or because of— supposition», supposition constitutes the formal cause of the act of suppositing. It is true, therefore, that supposition does not consist in the use or acceptance of a term.

[18] One should bear in mind, however, that these three things, namely, signification,²¹ subjection²² and supposition, in this order, are applicable to a word²³ or term depending upon the sense afforded thereto by the intellect. The sense of a word is first of all afforded by intellection so that the word may denote something

²¹ *Significatio* is one of the *proprietas terminorum*, namely, that whereby a word possesses an essential semantic content which pertains essentially and absolutely thereto; in other words, independently from the context of the utterance within which it appears; as such, it is prior to *suppositio*.

²² Unlike *suppositio* —a term from semantic logic deriving from *supponere*—, *subiectio* —a grammatical noun deriving from *subicere*, cf. *infra*, 6, § 25— is the act whereby a term is understood as being the subject of a proposition; it constitutes, therefore, a passive notion. In the twelfth and thirteenth centuries, both terms were capable of signifying almost indiscriminately «to attribute a subject to a verb». Cf. Lambert M. DE RIJK. *Logica modernorum*. Assen: Van Gorcum, 1967, vol. 2/1, pp. 532-533; Alfonso MAIERÙ. *Terminologia logica della tarda scolastica*. Rome: Ateneo, 1972, p. 77. From the fourteenth century onwards, however, the term *subiectio* became almost obsolete, the result being that it was very rarely used.

²³ *Vox* is translated as «vocal sound» when it denotes the voice as a linguistic element, and by «word» when it denotes the fundamental meaning-bearing element of speech. For *dictio*, translated as «term», cf. *infra*, 2 § 27.

in a particular manner, which fact confers upon it signification.²⁴ Following this, the word, which is already meaningful, is adopted as an extreme within a proposition,²⁵ which fact confers upon it subjection. And, finally, the word, which is already a subject, is taken to be something to which we may attribute a predicate, which fact confers upon it supposition. However, even though these three elements, in the above order, are applicable to a word, they differ greatly in terms of the sense afforded to them by intellection.

[19] For even if signification arises efficiently in line with the sense or acceptance afforded by intellection, such affording of sense does not actually denote any passion, nor does signifying equate to «being understood in a particular sense», for the reason that signification pertains only actively to a word. One says that a word signifies, rather than that it is signified, even though one says that it «is understood in a particular sense». As a result, one speaks aptly when one says that a word one adopts in order to signify bears signification or is significative, rather than that it is signified.

[20] Subjection actually consists in the very acceptance afforded by the intellect. A term's being understood as a subject equates to its being understood by the intellect in relation to the predicate within a proposition. Thus subjection only pertains to a word passively, as is also the case with the sense afforded thereto. It is said, therefore, that a term is «subjected», rather than that it «subjects», for which reason, when understood in this sense, a term is rightly called «subject», rather than «subjecting».

[21] In no way does supposition consist in acceptance, but rather it is caused thereby. Supposition, therefore, applies only actively to a subject. One says that a subject supposits, rather than that a subject is supposit. As a result, it is correct to say that, when one adopts

²⁴ Unlike the grammarian who is interested in *vox* as an *expressio sermonis*, cf. *infra*, 5, § 45, the dialectician or logician is interested in the *intellectus propositionis*, namely, in the intellection of that which a proposition signifies, cf. *supra*, 1, § 9.

²⁵ The extremes of a proposition are its two basic grammatical parts, namely, its subject and its predicate; cf. WILLIAM OF OCKHAM. *Summa logicae*, 1.31 (OPh 1, 93): «Dicitur praedicatum, [...] omne illud quod est alterum extremum propositionis et non est subiectum».

a term in order to make it supposit, this term «supposits», rather than «is supposed». Moreover, that which has been stated as regards signification, subjection and supposition must likewise be understood with respect to signification, predication²⁶ and appellation.²⁷

[22] For the above reasons, it is clear that when one states that which «consists in the acceptance or use of a term», etc., what one is doing, strictly speaking, is to define subjection, which itself is nothing other than an acceptance, as has already been mentioned, for one cannot say that it constitutes the proper definition of supposition, as has likewise been shown. Nonetheless, one may acknowledge, in a broad sense, that supposition consists in the acceptance of a term, provided that it does not consist in any essential predication whatsoever; for, essentially speaking, supposition does not consist in acceptance, but rather is caused thereby.²⁸

[23] The Philosopher employs this very vocabulary while defining voice, when, in Book Two of his treatise *On the Soul*, he states, among other things, that such «voice is a striking upon air breathed in».²⁹ Voice, however, does not consist essentially in such striking,

²⁶ *Praedicatio* is an act of the intellect whereby something expressed by the grammatical predicate is attributed to the subject of a proposition; THOMAS AQUINAS. *De ente et essentia*, 3: «Praedicatio enim est quoddam quod completur per actionem intellectus componentis et dividensis, habens fundamentum in re ipsam unitatem eorum quorum unum de altero dicitur».

²⁷ *Appellatio* (*supra*, 1 § 13) constitutes an exclusive property of terms which possess a predicative function exercised by means of the copulative verb «to be»; Cf. WILLIAM OF SHERWOOD. *Introductio in logicam*, 5 (ed. Brands-Kann). Hamburg: Meiner, 1995, p. 154: «Appellatio autem inest termino, secundum quod est praedicabilis de suis rebus mediante hoc verbo “est”».

²⁸ Supposition is an acceptance on the part of the intellect, one based upon (or caused by) the passive acceptance characteristic of terms understood in a particular sense. This conception of supposition as an active kind of acceptance reappeared in JOHN OF SAINT THOMAS. *Ars logica seu de forma ratiotinandi. Quaestiones disputandae*, q. 6, a. 1. *Cursus Philosophicus Tomisticus*. Turin: Marietti, 1930, vol. 1, p. 166: «Acceptio in definitione suppositionis sumitur pro usu passivo seu ordinatione intellectus, qua utitur aliquo termino seu ordinat et comparat illud in ordine ad aliquid».

²⁹ ARISTOTLE. *De anima*, 2.8 (420b 27-29). *Aristoteles latine interpretibus variis*. Aristotelis opera, 3. Berlin: Academia Regia Borussica, 1831, p. 219: «Vox est ictus aeris respiratione attracti»; cf. THOMAS AQUINAS. *In libros De anima*, lib. 2, lect. 18, § 7.

but rather in the sound caused by the striking. Consequently, one must apply such explanations when discussing supposition. In no way, therefore, do I claim to have proved that the conception held by those who argue in favour of the aforementioned definition or description of supposition is false. The arguments I have put forward simply show that the aforementioned definition of supposition is not essential.